

WA 303. KK. 95/3

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

PL ISSN 0023-5903

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik XCV

Nr 3

WARSZAWA 1989

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Założony przez Xawerego Liskego
w 1887 roku

ROCZNIK XCV
1988

3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA - POZNAŃ 1989

KOMITET REDAKCYJNY

Jacek Banaszkiewicz (sekretarz), Marian Biskup, Andrzej Brożek, Adam Galos, Antoni Gąsiorowski, Aleksander Gieysztor, Mieczysław Jaworski, Jerzy Jedlicki, Tadeusz Jędruszcak, Irena Koberdowa, Czesław Madajczyk, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (redaktor), Edward Połkowski, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck (zastępca redaktora), Andrzej Skrzypek (zastępca redaktora), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Józef R. Szaflik, Jerzy Topolski, Stanisław Trawkowski, Lech Trzeciakowski, Roman Wapiński, Marian Wojciechowski, Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski, Zygmunt Zieliński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

СОДЕРЖАНИЕ

70-ЛЕТИЕ ОТ ОБРЕТЕНИЯ ПОЛЬШЕЙ НЕЗАВИСИМОСТИ

Роман Вапиньски — Облики и ожидания. Несколько замечаний о поведении польского общества в первые месяцы независимости (ноябрь 1918 — январь 1919)	3
Петр Лоссовски — Из истории внешней политики II Республики — министры Скирмунт, Нарutowич, Скжиньски	17
Анджей М. Бжезински — Проблема разоружения во внешней политике возрожденной Польши (1919 - 1925)	47
Петр Ставецки — Протокол первого заседания Комитета Государственной Обороны от 23 ноября 1926 г.	73
Ромуальд Война — Возрождение Польши в 1918 г. в советской историографии и публицистике	87
*	
Мартин Камлер — Роль попыток в польском городском правосудии во второй половине XVI и первой половине XVII веков	107
Ирена Рыхликова — Судьба магнацких состояний в Галиции 1772 - 1815	127
Леон Сулэк — Дезертирство из армии Варшавского княжества (1807 - 1813)	173

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКИ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Славомир Якубчак — Миколай Рыхлик, который назвал себя королем Владыславом III Варненьчиком	199
Януш Колодейчик — Несколько замечаний о польско-турецкой торговле в XVI веке	207

СТАТЬИ ДЛЯ РЕЦЕНЗИИ

Мариан Бискуп — Новая разработка о государственных трактатах тевтонского ордена в Пруссиях	217
Вальдемар Михович — Стабильность и изменчивость в функционировании конституции США (1787 - 1987)	321
Рецензии	239
Хроника	291

SOMMAIRE

70e ANNIVERSAIRE DU RECOUVREMENT DE L'INDÉPENDANCE PAR LA POLOGNE

Roman Wapiński — Attitudes et attentes. Quelques observations sur les comportements de la société polonaise dans les premiers mois de l'indépendance (novembre 1918 — janvier 1919)	3
Piotr Łossowski — De l'histoire de la politique étrangère de la Pologne de l'entre-deux-guerres — les ministres Skirmunt, Narutowicz, Skrzyński	17
Andrzej M. Brzeziński — La question du désarmement dans la politique étrangère de la Pologne ressuscitée (1919-1925)	47
Piotr Stawewski — Procès-verbal de la première séance du Comité de la Défense de l'Etat du 23 novembre 1926	73
Romuald Wojna — La renaissance de la Pologne en 1918 dans l'historiographie et les écrits de publicistes soviétiques	87

*

Marcin Kamler — Le rôle de la torture dans la jurisprudence urbaine de la seconde moitié du XVI ^e siècle et de la première du XVII ^e	107
Irena Rychlikowa — Le vicissitudes des fortunes de magnats en Galicie entre 1772 et 1815	127
Leon Sułek — La désertion dans l'armée du Duché de Varsovie (1807-1813)	173

APERÇUS — POLÉMIQUES — PROPOSITIONS

Sławomir Jakubczak — Un nomme Mikołaj Rychlik qui se faisait passer pour le roi de Pologne Ladislas III	199
Janusz Kołodziejczyk — Quelques observations sur le commerce polono-turc au XVI ^e siècle	207

LECTURES

Marian Biskup — Une nouvelle étude sur les traités d'Etat de l'Ordre teutonique en Prusse	217
Waldemar Michowicz — Stabilité et variabilité dans l'application de la Constitution des Etats-Unis (1787-1987)	231
Comptes rendus de lecture	239
Chronique	291

SPIS TREŚCI

70-LECIE ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI

Roman Wapiński — Postawy i oczekiwania. Kilka uwag o zachowaniach społeczeństwa polskiego w pierwszych miesiącach niepodległości (listopad 1918 — styczeń 1919)	3
Piotr Łossowski — Z dziejów polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej — ministrowie Skirmunt, Narutowicz, Skrzyński	17
Andrzej M. Brzeziński — Problem rozbrojenia w polityce zagranicznej Polski (1919-1925)	47
Piotr Stawecki — Protokół pierwszego posiedzenia Komitetu Obrony Państwa z dnia 23 listopada 1926 r.	73
Romuald Wojna — Odrodzenie Polski w 1918 r. w radzieckiej historiografii i publicystyce (do lat osiemdziesiątych)	87

*

Marcin Kamler — Rola tortur w polskim sądownictwie miejskim drugiej połowy XVI i pierwszej połowy XVII wieku	107
Irena Rychlikowa — Losy fortun magnackich w Galicji 1772-1815	127
Leon Sułek — Dezercja z wojsk Księstwa Warszawskiego (lata 1807-1813)	173

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Sławomir Jakubczak — Mikołaj Rychlik, który się za króla polskiego Władysława III Warneńczyka podawał	199
Janusz Kołodziejczyk — Kilka uwag o handlu polsko-tureckim w XVI wieku	207

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Marian Biskup — Nowa praca o traktatach państwowych Zakonu Krzyżackiego w Prusach	217
Waldemar Michowicz — Stabilność a zmienność w funkcjonowaniu Konstytucji Stanów Zjednoczonych (1787-1987)	231

*

B. Friedmann, Untersuchungen zur Geschichte des abodritischen Fürstentums bis zum Ende des 10. Jahrhunderts — Jerzy Strzelczyk	239
J. A. Limonow, Władimiro-Suzdalskaja Ruś — Anna Sekular	242
B. Guenéé, Entre l'Église et l'État. Quatre vies de prélats français à la fin du Moyen Âge — Paweł T. Dobrowolski	244

Studies on Polish Jewry, Paul Glikson Memorial Volume — Andrzej Wyczański	246
R. Lachmann, From Manor to Market. Structural Change in England, 1536-1640 — Hubert Wajs	248
A. Zahorski, Spór o Stanisława Augusta — Jerzy Michalski	250
R. Sédillot, Le coût de la Révolution Française — Władysław Zajewski	254
A. W. Czarnota, John Stuart Mill. Studium z dziejów liberalizmu politycznego — Maciej Janowski	258
P. Sebald, Togo 1884-1914. Eine Geschichte der deutschen „Musterkolonie“ auf der Grundlage amtlicher Quellen — Marek Czapliński	260
U. Jakubowska, Prasa Narodowej Demokracji w dobie zaborów — Tadeusz Wolsza	263
Polska w latach 1918-1939. Wybór tekstów źródłowych do nauczania historii, pod red. W. Wrzeńskiego — Maria Nowak-Kiełbikowa	267
Z. Wroniak, Polityka polska wobec Francji w latach 1926-1932 — Piotr Madajczyk	270
A. Skrzypek, Procesy integracyjne państw wspólnoty socjalistycznej 1946-1971 — Władysław Góra	273
A. Werblan, Władysław Gomułka. Sekretarz Generalny PPR — Antoni Czubiński, Krystyna Kersten	277

KRONIKA

Państwo w doktrynach politycznych i gospodarczych od czasów renesansu. V Kolokwium Strasbourg—Poznań — Maciej Serwański	291
Obraz świata przed Kolumbem: mappae mundi z Ebstorfu — Jerzy Strzelczyk	292
Konferencja „Słowacy zagraniczni a język ojczysty” Bratysława, 4-6 VII 1988 — Andrzej Brożek	294
Komunikat PTH — Ewa Wasilewska	296

IN MEMORIAM

Marian Małowist (19 XII 1909 — 30 VIII 1988) — Henryk Samsonowicz	297
Witold Kula (18 IV 1916 — 12 II 1988) — Elżbieta Kaczyńska	300

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO
NAUKOWE
ODDZIAŁ W POZNANIU

Nakład 3048+142 egz. Arkuszy
wyd. 27,0. Arkuszy druk. 19,5. Pa-
pier druk. sat. kl. V, 70 g. Od-
dano do składania w listopadzie
1988 r. Podpisano do druku i druk
ukończono w czerwcu 1989 r.
Zam. nr 523/57. K-11/32.

DRUKARNIA UNIWERSYTETU
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Cena zł 260,—

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Prenumeratę na kraj przyjmują i informacji o cenach udzielają urzędy pocztowe i doręczyciele na wsi oraz Oddział RSW „Prasa—Książka—Ruch” w miastach.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa—Książka—Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO BP XV Oddział w Warszawie Nr 1658-201045-139-11. Wysyłka za granicę pocztą zwykłą jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zlecających indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów pracy.

Warunki prenumeraty

- do dnia 10 listopada na I półrocze roku następnego i na cały rok następny,
- do dnia 1 czerwca na II półrocze roku bieżącego.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly

through the
Foreign Trade Enterprise
ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Poland

Our bankers:
BANK HANDLOWY WARSZAWA S.A.

Indeks 36310